

PODRŠKA LOKALNOJ INTEGRACIJI INTERNO RASELJENE ROMSKE DECE I IZBEGLICA

**MUSIC ART
PROJECT**
EL SISTEMA SERBIA

Osnovna škola „Branko Pešić“

O NAMA

Organizacija Music Art Project veruje da rad na postizanju inkluzivnog obrazovnog sistema znači investiranje u ljudske resurse i obrazovnu budućnost aktera socijalnog i kulturnog života, što predstavlja dugoročnu strategiju izgradnje društva koje je otvorenije i koje se sa poštovanjem odnosi prema različitostima. Mi radimo na ostvarenju ovog cilja kroz inovativni program muzičkog obrazovanja zasnovan na El Sistema metodologiji grupnog učenja muzike od 2014. godine.

Pokret El Sistema koji je započeo Hose Abreu 1975. godine u Venecueli, proširio se na skoro 60 zemalja, a korist od programa je do sada uživalo preko četiri miliona dece i omladine. Program im pruža organizovano vreme van ulica, u bezbednom okruženju gde učesnici mogu da istražuju svoj potencijal, gde imaju priliku da uče i da se razvijaju holistički, spašavajući na taj način mnogu decu od kriminala i društvene marginalizacije. Ovaj obrazovni i socijalno inkluzivni model primenjuje se kroz stvaranje muzike u horovima i orkestrima, kroz intenzivne probe i učestale nastupe. Zadatak programa je društvena promena – one razvija samo muzičare, već građane, odgovorne i zadovoljne individue koje doprinose društvu.

CILJEVI PROJEKTA:

Olakšavanje
pristupa
i inkluzija
interno
raseljene
romske dece i
izbeglica u
obrazovni
sistem

Prevenција i
borba protiv
ranog
napuštanja
školoovanja

Poboljšanje
socijalne
kohezije dece i
širenje
pozitivnih
efekata nadalje

PREPREKE

Strategija za inkluziju Roma 2016-2025 prepoznaje da je „socijalna i profesionalna inferiornost Roma direktno povezana sa obrazovnom strukturom“, navodeći da se samo 69% romske dece koja pohađaju školu upisuje u odgovarajućim godinama, samo 64% završi osnovnu školu što kasnije doprinosi veoma nepovoljnoj poziciji Roma na tržištu rada, sa dodatnom otežavajućom okolnošću u vidu predrasuda poslodavaca.

Formalno obrazovanje nastoji, ali još uvek u potpunosti ne ostvaruje: da uključi više đaka, bolji kvalitet nastave/inovativna sredstva, više radosti pri učenju. Nastavnici su retko motivisani da budu kreativni, nedostaju im „meke veštine“ stvaranja atmosfere podrške u učionici, primenjivanje fleksibilne strukture nastave i podsticanje učenja, nemogućnost stimulisanja potencijala dece, pomoći pri praćenju školskog kurikulu-ma i vršnjaka; što sve zajedno dovodi do njihovog isključivanja.

ŠTA MOŽEMO DA URADIMO?

2016 Evaluacijska studija El Sistema programa implemetiranog od strane MAP-a koju vodi Centar za obrazovne politike o učesnicima koji su proveli 6 do 18 meseci u programu zapaža da se učenicima povećalo samopouzdanje i prenosive/interdisciplinarne veštine u proseku za 90%, prihvatanje od strane vršnjaka 80%, koncentracija za 84%, dok su muzičke i socijalne veštine praktično udvostručene.

Samoevaluacija nastavnika pokazuje da je program pojačao njihovu fleksibilnost, odgovor na „ad hoc“ situacije na terenu i smanjio pritisak ostvarivanja kurikuluma kao imperativa, što ih je ometalo da obrate više pažnje na potrebe đaka.

Muzika može biti moćno sredstvo jer je ona univerzalni jezik koji okuplja đake sa različitim životnim okolnostima, dovodi do novih prijateljstava, solidarnosti i empatije prema drugima, tolerancije i timskog duha. Orkestri i horovi, kao „društva u malom“ postaju pokretač socijalne inkluzije, dok se pozitivni efekti prenose na krug porodice, a potom i šire zajednice.

KAKO TO RADIMO?

El Sistema metodologija

Podučavanje fleksibilnosti, eksperimentisanje i vršnjačka razmena predstavljaju bazu El Sistema metodologije: kooperativno učenje i vršnjačka edukacija za đake i učitelje podjednako, veza između klasičnog i nekonvencionalnog podučavanja kroz muzičke vežbe i igre, stvaranje učionice bez diskriminacije, sredine pogodne za učenje, mesto komunikacije i socijalizacije gde deca dele trenutke učenja i razvoja.

Nastavnicima se kroz specijalizovane obuke i akreditovane seminare pruža mogućnost za celoživotno učenje u cilju boljeg prepoznavanja potreba učenika, adekvatnog reagovanja i lakše komunikacije sa decom i njihovim roditeljima, što značajno olakšava uvođenje inkluzije u obrazovni sistem i zadržavanje učenika u školi.

Đaci koji ostvare više uspeha podržavaju druge radi kolektivnog interesa orkestra i hora, stvarajući kooperativnu atmosferu, a samim tim i inkluzivnu zajednicu. Deca se kroz program uče strpljenju, samodisciplini i empatiji, ali takođe testiraju sami sebe u ulozi lidera.

Okrúženje koje podstíče kreativnost	Izgradnja jakih veza	Brižno, inkluzívno i aktivno društvo	Fleksibilna struktura	«Tocar y Luchar» izvrsnost, disciplina
Kreirana kultura rada sa podstrekom i ohrabrenjem	Bliske veze sa decom i porodicama	Pozitivno okruženje u kome se deca osećaju da tu pripadaju	Stalno prilagođavanje i promene tehnika predavanja	Pokretački, vredni rad (izvrsnost)
Obezbeđena struktura u kojoj jaca i napređuje kreativnost	Učešće roditelja	Nastavnici kao uzori	Fleksibilno, smisleno, prirodno planiranje	Zabava, zabava, zabava
Okrúženje kao etalon uspeha	Uvođenje životnih priča đaka u učionicu	Razvoj želje za aktivnim učešćem	Podsticanje istraživačkog duha i radoznalosti	Jačanje učenika (humor, smeh i zabava)
Negovanje inspiracije i kreativnosti	Često pripovedanje	Vršnjačko mentorstvo i vođstvo	Učenici pomoćnici u stvaranju ideja / lekcija	Zabava – aktivno angažovano učešće
Poštovanje životne sredine	Inspirišuća, angažovana, međusobna saradnja	Ojačavanje liderstva i vršnjačkog učenja	Raznovrsnost nastavnih tehnika	Strast – izvrsnost
Lepo, negovano i pristupačno okruženje	Veza nastavnika i deteta kroz zabavu i smeh	Učionica kao model društva (građanin, umetnik, profesor, đak)		Izgradnja čvrstine kod učenika
	Učenje iz konteksta			

Vlasniku na ponos - učeničko liderstvo	Nastup kao navika	Posmatranje i samoprocena	Poštujući celu osobu	Učešće građana u zajednici
Svaki đak može da se izrazi kroz svoju misiju	Učenje na osnovu iskustva nastupa ("čini ono što najbolje znaš")	Redovna učenička samoprocena	Nega, dobrotu, poštenje	Učešće roditelja
Povezivanje sa višim ciljem	Navika učestalih nastupa	Davanje vremena učenici da razmisle: indivi- dualno i u okviru grupe	Podrška i pravičnost	Motivisanje učenika da aktivno učestvuje u zajednici (doprinos zajednici)
Svrha / namere koje odražavaju našu filozofiju	Učenje na delu: eksperimentisan- je, improvizacija, zaokupiranost	Razgovori i utvrđivanje kratkoročnih i dugoročnih ciljeva	Građenje ličnosti na pozitivnim afirmacijama	
Razvijanje umetničkog duha kod svakog đaka				
Razvijanje empatije kod učenika				
Razvijanje odgovornosti kod učenika prema pro- gramu i orkestar- skoj zajednici				

ČASOVI

Za konstantno napredovanje važni su kontinuitet i kvalitetna motivacija. Tokom trajanja projekta, dva puta nedeljno na časovima muzičkog opismenjavanja, mališani iz „Pešića“ uče o ritmu, notnim visinama, dikciji, pravilnom disanju, različitim muzičkim žanrovima i kroz rad na njima prilagodjenom i raznovrsnom horskom repertoaru rade na razvoju svojih glasova, a samim tim i samopouzdanju. Imati mogućnost neposrednog izražavanja kroz muziku, pustiti glas, biti saslušan i uvažen, jedan su od najvažnijih preduslova za stvaranje osećaja pripadnosti, ali i lični i emocionalni razvoj individue.

U muzici, prvo je nastao ritam. Naše polaznike izuzetno je motivisala mogućnost brzog napredovanja, vesela atmosfera, intenzitet rada i telesna angažovanost na časovima perkusija koji se takođe održavaju dva puta nedeljno. Preko različitih udaračkih instrumenata uče da zvuk može nastati na mnogo načina i da svaki ton i šum imaju svoje zaslužno mesto u stvaranju ukupnog zvuka i „ritma sveta koji se okreće“ – kao što svaki čovek i dete imaju svoje zaslužno mesto na njemu.

SEMINARI I RADIONICE

Biti fleksibilan i otvoren za inovativne pristupe učenju, jedna je od najvažnijih karakteristika El Sistema pristupa. Tokom trajanja projekta polaznici i nastavnici imali su priliku da se upoznaju sa izuzetno zanimljivom i progresivnom metodom rada koju je razvila škola Ad libitum iz Španije. Prof. Pedro Reig posetio je školu „Branko Pešić“ u oktobru i decembru, gde je održao četvorodnevne muzičke radionice za decu, nastavnike, ali i druge zainteresovane posetioce. Kroz igru i smeh, konstantno držeći pažnju mališana demonstrirao je kako učenje može biti lako i zabavno, a u isto vreme i vrlo intenzivno. „Toliko smo se zabavili da nismo ni primetili šta smo sve uspjeli da naučimo“ - utisci su naših polaznika, koji ne prestaju da pevaju pesmice naučene tokom Pedrovih radionica. Preko 70 vaspitača i nastavnika osnovnih i muzičkih škola prisustvovalo je na oba seminaru, a njihovi utisci podudaraju se sa dečijim. Nametnuo se zaključak da više fleksibilnosti, zabave i smeha na času uz dobro strukturisan način rada i raznovrsnost predstavljenog gradiva u velikoj meri pomažu održavanju pažnje i motivacije tokom nastave, a samim tim i bržem usvajanju znanja i veština.

NASTUPI

Za razvoj samopouzdanja i motivacije za dalje zalaganje važno je dobiti aplauz. Isto toliko je važno dobijati pozitivnu povratnu informaciju redovno. Posle manje od dva meseca polaznici iz „Pešića“ već su bili spremni da pokažu šta su uspjeli da nauče. Udruženi sa vršnjacima iz dve muzičke škole „Stanković“ i „Dr Vojislav Vučković“ nastupili su dva puta u novembru - u Narodnoj skupštini na konferenciji „El Sistema – obrazovanje za 21. vek“ i u Sava centru na godišnjoj svečanosti SKGO.

Završni koncert projekta „U ritmu sveta“ održan 18. decembra u Domu vazduoplovstva proveo je publiku kroz sve kontinente i različite muzičke žanrove. Kroz rad na raznovrsnom repertoaru deca su učila o drugim državama, kulturama, njihovoj istoriji i tradiciji i naravno karakterističnom muzičkom jeziku. Kroz zajednički intenzivan rad i osećaj uspešnosti koji je usledio, naši đaci su naučili da dele odgovornosti i zasluge, kao i da se dobar rezultat lakše postiže udruživanjem. Kalendarsku godinu i završetak projekta u decembru obeležila su još dva nastupa – u EU info centru i još jedan Novogodišnji školski nastup. U kojoj meri česti javni nastupi motivišu našu decu na redovnost, trud i zalaganje svedoči odgovor na pitanje kako vide sebe u Novoj godini: „Nastavljamo sa druženjem i redovnim vežbanjem i radujemo se novim prilikama da zaslužimo aplauz.“

ISKUSTVA NAŠE DECE

“Više se ne stidim. Želim da pevam i da me čuju!” - Eljmenita

“Tokom ovog projekta imali smo priliku da upoznamo puno sjajnih ljudi iz sveta muzike. Bili smo motivisani da damo sve od sebe, budemo “pravi” učenici muzike i nikad ne izneverimo svoje nastavnike.” – Kojtim

“Želeli smo da budemo deo tog divnog sveta u koji su nas uveli, čineći ga sigurnim mestom kom pripadamo.” - Leonardo

“Dobili smo divne nove muzičke instrumente. Ispunili ste nam snove!” - Anđeljina

**MUSIC ART
PROJECT**
EL SISTEMA SERBIA

KONTAKT:
office@musicartpro.rs
Dositejeva 4, Beograd
www.musicartpro.rs

FOTOGRAFIJE: Zoran Petrović, Ištvan Sabo

Tekst je pripremila nevladina organizacija Music Art Project, u okviru projekta usmerenog na podršku lokalnoj integraciji interno raseljene romske dece i izbeglica, finansiranog od strane Visokog komesarijata Ujedinjenih nacija za izbeglice (UNHCR). Stavovi izrečeni u tekstu pripadaju isključivo autoru i ne predstavljaju nužno zvaničan stav Predstavništva UNHCR-a u Srbiji.